

Almsted 25 Matrikel 6.

Gården ” Kropholm “ eller Hans Eriksens boel ned i e Hjørn “

Samlet af Jørgen Bromand med flere

På de to nabogårde i Almsted ”Kropholm“ og ”Bondegården“ nævnes i ældre tid skiftevis navne Hans og Peter Jepsen, så der skal omhyggelige undersøgelser til for at finde frem til betryggende oplysninger om ejerne af de to boel.

Almsted 25, matrikel 6. 1939 (Det Kgl. Bibliotek).

Almsted 25, matrikel 6. 1957 (Det Kgl. Bibliotek).

Almsted 25, matrikel 6, 2021 Stuehuset (Steen Weile).

Almsted 25, matrikel 6, staldbygningen (Steen Weile).

De ældstkendte sikre oplysninger stammer fra præsten Frederik Crucows indberetning til canceliet år 1690. hvor:

1. Peter Ibsen sidder på det øde boele, som Jørgen Petersen, ejeren af det boel som 1774 blev flyttet ud til Hagelbjergmose betaler tiende for, næmlig 5 skep rug, og doppelte antal skepper 24 byg og 46 skepper Havre. Forneden anmærkes, at Jes Christensen i Graven og Hans Jepsen oven i byen sidder på små bindergårde og betaler hver i årsgift 1 rdl. 20 skl. medens de øvrige boelsmænd fra 16 til 42 skl i årsgift.

Ifølge Jordbogen for Rumohrsgårds len 1692 / 1693 betaler Peter Jepsen lige som de øvrige fæsteboel i byen 29 skl. årsgift, for bedesvin 1 rdlr 24 shl. og for fritbetaling for hoveri 14 rdl.

2. Jep Hansen findes 1717 som boelsmand her i henhold til Jordbogen.

Han skal betale årgift 42 skl., bedesvin 1 rdlr 24 skl. Skyldkorn: byg 5 ørtig 2 skep, havre 2 ørtig 18½ skep Ritzel (mindre afgifter) 2 høns, 11 æg.

Naboen nu Peter Jepsen (på Bondegården) skal yde: årgift 1 rdlr 20 skl. bedesvin 1 rdlr 24 skl.

Skyldkorn: byg 3 ørtig 1 skep, havre 2 ørtig 4 skep.

Ritzel: 1 får, 1 lam, 1 gås, 5 høns, 10 æg 1 stort læs hø og,
2 læs halm og 2 kliven gahren (2 knipper hø.)

Den samme afgift har også Jes Christensen i Grauen.

Jep Hansen blev 20. 2. 1707 gift med Maren Andersdatter af Almsted.

Deres børn:

a. Maren	født 1708	døbt nr.7. Domi Qvacimodo
b. Syndet	født 1710	døbt nr.7. Domi Micerrigordia
e. Hans Jepsen	født 1712	døbt nr. 16. Diomi 13. Trinit.
d. Anna	født 1715	døbt nr. 18 Domi 15. Trini.

om der har været falilieforhold mellem de to nabofamilier kendes ikke.

3. Hans Jepsen født 1712, søn af formanden Jep Hansen nævnes 1733 i Jordbogen som boelsmand på boelet her. Han er sandsynlig blevet gift i perioden fra 1729 - 1743, fra hvilken tid ingen kirkebog er bevaret for Notmark sogn og der er ej heller fundet oplysninger om børn og familien.

Hans Jepsens hustru i Almsted døde 1754, begravet nr. 4.

4. Friedrich Rasmussen også kaldet Fogt. nævnes 1751 i jordbogen.

Hans oprindelse er usikkert, men Frederik Vogt i Almsted blev begravet 26. 4. 1793 i en alder af 81 år, er sikkert samme Frederik Rasmussen kaldet Foget, og således født ca. 1712. men findes ikke optegnet i Notmark kirkebog.

Friedrich Rasmussen blev 16. 10 1744 i Notmark gift med Marie Elisabet Jørgensdatter uden angivelse af bynavn for hans vedkommende. Hans hustru Marie Elisabeth Jørgensdatter var født 1716, datter af boelsmand Jørgen Matzen i Sebbelev, på det boel som 1795 blev flyttet ud til Sebbelevmark og kaldet " Bomoes ". Hun døde 1786 i Almsted 70 år og var således født 1716.

Hendes broder Matz Jørgensen som fik fødeboelet i Sebbelev, blev 1749 gift Anne Marie Christens datter, og der var ingen børn i dette ægteskab. De tog derfor hans søstersøn Jørgen Friedrichsen til sig og fik boelet i Sebbelev efter dem. Friedrich Rasmussen og Marie Elisabeths Børn i Almsted:

- Rasmus Friedrichsen født 1745 døbt nr. 28. Han blev eftermand på boelet i Almsted.
- Jørgen Friedrichsen født 1747, døbt Domi pot. 19. Trini. Han blev boelsmand i Sebbelev og det var ham som flyttede boelet ud til " Bomoes ", som nu ejes af gårdejer Heinrich Skovmand.
- Anne Marie Friedrichsen født 1752 , døbt nr. 19. Hun blev 21.10. 1774 i Notmark viet til Hans Christian Aagesen fra Augustenborg.

Vedr. b. Jørgen Friedrichsen i Sebbelev blev 7. 7. 1768 gift med boelsmand Lavs Petersens datter Frederikke Lovise. Lavs Petersens i Ketting lå omtrent hvor senere mejeriet blev bygget. Det solgtes af senere ejer Hans Clausen til ejeren af Bispegården.

Der er en begrundet formodning om, at ovennævnte Friedrich Rasmussen kaldet Foget, er søn at Jens Rasmussen Foged på Rumohrsgård, selv om han ikke er født i Notmark sogn.

2. Rasmus Fridrichsen født 1745 døbt nr. 28, holden af faderens broder boelsmand Jørgen Fridrichsen i Sebbelev.

Han overtog fødeboelet 1778. Ifølge "Gamle Augustenborger" folio 81, indprokolleredes den 19. 4. 1781 en mellem faderen boelsmand Fridrich Rasmussen og Sønnen Rasmus Fridrichsen, begge i Almsted og hans søskende oprettet skifte - og aftægtskontrakt af 25. 5. 1778.

Han var gift med Synnet, som ikke var her fra sognet. Hun døde 23. 5. 1792, 41 år gl. var således født ca. 1751. Enkemand Rasmus Fridrichsen skifter 13. 1. 1793 med børnene af 1. ægteskab:

- A. Fridrich født 1773, døbt nr. 27. Han døde 1782. nr. 2.
- B. Kirsten Rasmussen født 1774, døbt Domi post. 4. adv.
- C. Maria Rasmuses født 1779, døbt Domi post. 1. Trini.
- D. Fridrich Rasmussen født 1783, døbt den 17. 3. blev eftermand. Rasmus Fridrichsen blev 18.1.1793 gift med pigen Karen, født 1760, døbt Demi post 16. datter af Hans Petersen i Hundslev.
- E. Synnet Rasmuses fødtes 1795, døbt 18.1.

Folketælling i Almsted 1803.

1. Rasmus Fridrichsen,	husfader 58 år boelsmand, i 2. ægteskab.
2. Karen Hanses,	hans kone 42 år i første ægteskab.
3. Kirsten Rasmuses	datter 29 år ugift.
4. Maria Rasmuses	datter 24 år ugift.
5. Fridrich Rasmussen	søn 20 år ugift.

Rasmus Fridrichsen, boelsaftægtsmand i Almsted døde 28. 6.1818, 73 år. Rasmus Frederksens, fordums boelsmand i Almsted's enke Karen Frederiks døde 10. 10. 1834, 74 år gammel hos hendes datter Synnet og svigersøn Rasmus Rasmussen ved Gammelgård, (nu Nicolaisens sted).

Om børnene kan berettes:

- B. Kirsten født 1774, gift 28. 10. 1796 med Christen Jørgensen Hess, boelsarving til Boel art. 9 i Hundslev, søn af boelsmand Jørgen Christensen Hess og hustru Cathrine Marie.
- C. Maria født 1779 blev 4. 11. 1808 gift ned ungarl Jørgen Jørgensen Hess, født 1772, søn af bolsmand Jørgen Christensen Hess i Hundslev. Han blev kådner på art. 9. i Notmart som nu ejes af husmand Christen Jørgensen. Jørgen J. Hess døde ? Datteren C. Marie Rasmusses, enke efter kådner Jens Jørgensen Hess blev 23. 4. 1811 gift med Peter Eriksen, født 1774, musketer ved Hr. Captain Riegels compagni, ved 4. regiment slesvigske infanteri, søn af boelsmand Hans Jørgen Erichsen på Hagelbjerg mosegård.
Han drog ind på hendes kådnersted art. 7. i Notmark og omkring 1826 byttede de dette kådnersted med Hans Petersens boel i Hundslev. Det er boel art. 5. ved kroen, som nu ejes af Egon Eriksen.
- E. Synned, født 1795, datter af andet ægteskab blev 23. 4. 1819 gift med ungarl Rasmus Rasmussen, tjenestekarl på Vertemine, 25 år, søn af kådner Rasmus Bødker ved Gammelgård, de fik hans fødested overdraget, som nu ejes af landmand Nicolaisen.

3. Fridrich Rasmussen født 1783, søn af formanden, fik 29.12.1809 fødeboelet overdraget. Han blev 4. 3. 1809 gift med Catharina Jørgens født 1777, døbt nr. 2. Cathrine Marie, datter af boelsmand Jørgen Christensen Hess i Hundslev, art. 9. (nu Jørgen Høi). De havde ingen børn og tog derfor hans søster Anne Marie og Jørgen Eriksen i Notmarks søn, Hans Eriksen født 15. 1. 1817 i pleje da han var 7 år. Senere arvede han deres boel Kropholm i Almsted.

Fridrich Rasmussen boelsmand i Almsted døde 19. 4. 1845. 62 år.

Hans hustru Cathrine Marie født Hess døde 1849.

4. Hans Eriksen 15. 1. 1817 1 Notmark, plejesøn af boelsmand Fridrich Asmussen og hustru Cathrine Marie, født Hees, på Kropholm, fik den 1. 4 1845 dette boel overdraget.
Han blev 17.10. 1845, 28 år gl. gift med Kirsten Guedemoos, født 7. 4. 1824 datter af boelsmand Christen Hansen Gudemoos og hustru Anne Cathrine født Schmidt, på art. 7 i Hundslev. De var gift i 5 år og havde 3 børn som alle døde under fødselen. Moderen Kirsten døde 1850, 26 år gl. Enkemand Hans Eriksen blev 30. 5. 1851 gift med Kirsten Eriksen, født 13. 5. 1829 på Hagelbjergmoseård, datter af boelsmand Hans Eriksen og hustru Marie Cathrine Hess som var født 28. 6.1806 datter af boelsmand Peter Nicolaisen Hess i Notmark. (Ernst Jørgensens familie)

4. Hans Eriksen og hustru Kirsten, født Eriksens børn var slemt plaget og medtaget af sygdomme.

1. Frederik,	født 13. 7. 1852, druknede 2½ år gl.
2. Peter	født 13. 2. 1854, døde som 7 årig af lungesyge.
3. Kirsten	født 1. 12. 1855, blev kun 30 uger gammel.
4. Marie Cathrine	født 18. 5. 1857, døde 4 år gl. af hjernebetændelse.
5. Kirsten	født 5. 9. 1859, overlevede.
6. Marie Cathrine	født 29. 11. 1861, døde 11 år gammel af tyfus.
7. Cathrine	født 26. 6. 1865, blev 15 år gl, plaget af ?
8. Hans	født 12. 10. 1863, blev kun 3 ½ år, var syg på legeme og sjæl.
9. Frederik	født 7. 4. 1868, overlevede.

Frederik Eriksen født 7. 4. 1868 blev 30. 9. 1897 gift med Cathrine Marie Jordt, født 20. 10. 1871 i Katty, datter af kådner og søkaptain Peter Jordt og hustru Kirsten født Matzen i Katry, art. 19. Marie Jordts broder Iver Jordt, født 22. 1. 1873, blev 1. 4. 1897 gift med Kathrine Margrethe Hansen født 51. 5. 1871 i Skærtøft. De fik Jordts fødested i Katry, art. 19, som nu ejes af Michael Koch. Frederik Eriksen og Cathrine Marie Jordt fik stamparcellen hendes moders fødested i Helved, og ved tilkøb blev det til den gård som nu Frede Hansen ejer. Frederik Eriksen og Cathrine Marie Jordt havde kun en datter, Kirsten som blev gift med Christian Hansen fra Kattrygård som overtog boelet og har nu overdraget det til sønnen Frede Hansen. Kirsten Eriksen, født 5. 9. 1859 blev 25. 5. 1882 gift med Jørgen Eriksen, og de fik hendes fødegård Kropholm, overdraget.

5. Jørgen Eriksen var født 5. 9. 1853 i Notmark, søn af parcellist Hans Peter Eriksen og hustru Anne Marie, født Elnef på art 9 i Notmark som nu Lauritz Eriksen og hustru Dorothea ejer. Som nævnt blev han 25. 5. 1882 gift med ovennævnte Kirsten, født 5. 9. 1859 på Kropholm, som de fik overdraget 1. 7. **1882** af hendes foreldre. De havde kun en søn Hans Eriksen, født 23. 5. 1884. Reallasten på gården blev afløst ved Kapitalindskud den 28. 1. 1884.

6. Hans Eriksen født 23. 5. 1884 på Kropholm, blev 15. 9. 1910 gift med Kathrine Marie Hansen, født 11. 5. 1888, datter af boelsmand Jørgen Hansen og hustru Cathrine Marie, født Fauersholm i Asserballeskov, på den gård som senere ejedes af Erik Julius Jessen, art.10 Asserballeskov. De overtog hans (fødegård).

Her mangler ejere efter Hans Eriksen frem til i dag!

Hus nr. 27 overfor var et kådnersted med marker ved Fynshav vejen.
Huset er bygget 1704 i hjørnet og blev senere aftægt til Kropholm.

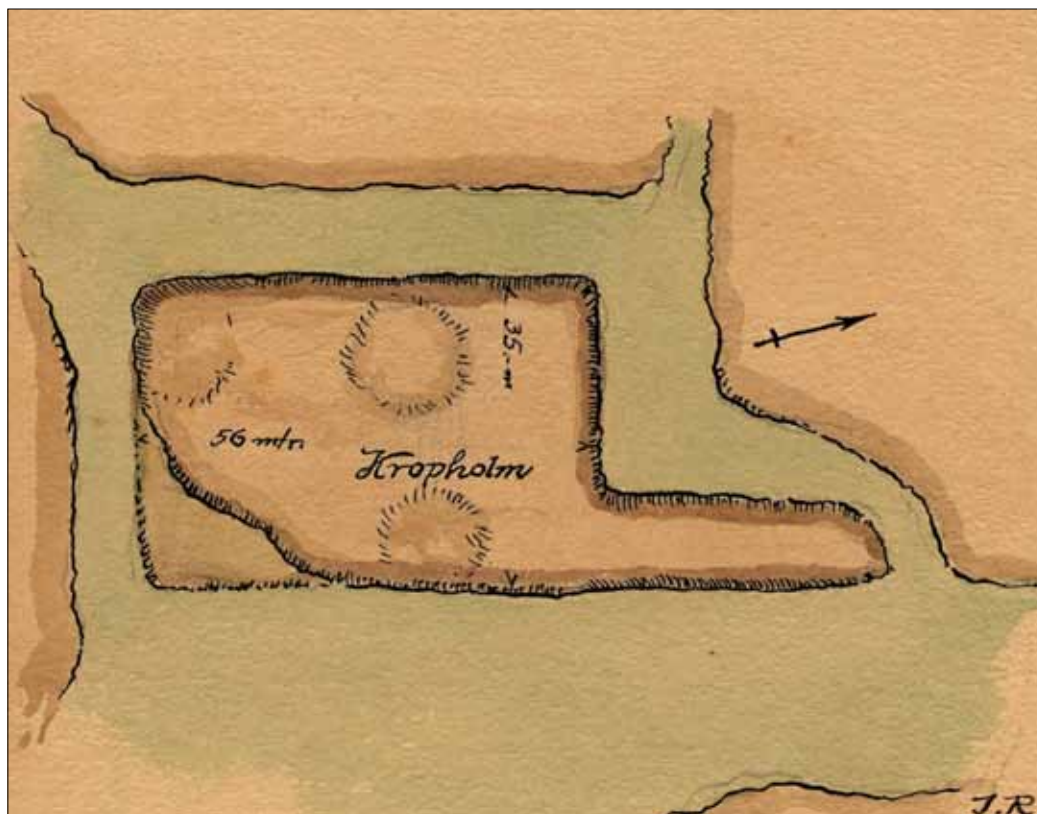
Aftægten til Kropholm 2022 (Steen Weile)

Overtro og virkelighed om borgen “ Kropholm “ i Notmark sogn.

Stadig tvivl om borgens virkelige beliggenhed. Om dette emne skriver Hans Nissen terp Notmark, i “ Vestkysten “ af 2. januar 1975

En af gårdene i Notmark, art. 2, adr. Notmark 20, er fra gammel tid kaldet Junkergården. Navnet skal ses i forbindelse med en gammel overlevering, i hvilken der i den østlige del af lavningen mellem Notmark og Almsted har ligget en borg eller herregård ved navn “Kropholm“. Man mener endnu at kunne påvise grundtomten, en lav, omtrent firkantet banke, omgivet af en fugtig gravsænkning. Ligeledes er der fundet store mursten og andre ting i jorden, som kunne tyde på det. I 1934 blev der i en lavning øst for den på en mark tilhørende gårdejer Hans Eriksen, Almsted, opgravet en mængde sten, jævnt fordelt med de store sten nederst, og de mindre og små øverst. Det viete sig at være en 3 meter bred og 25 m. lang vej, som førte over til banken. En del gamle hestesko og andet som fandtes mellem stenene, blev givet til museet i Sønderborg. På den anden side af banken har man også i plovdybde kunnet spore en gammel vej ind imod Notmark. Også overtroen har haft sin tilknytning til gårdstomten. I gamle dage førte en gangsti fra Almsted til Rødkilde ved Notmark. Den gik over “ Kropholmspold “, men blev kun lidt benyttet, fordi der ved nattetid havde vist sig et hovedløst føl, som havde været meget nærgående. Stien førte også forbi Tvisbjerg, hvor sagnet fortæller, ifølge bogen “Det gamle Als” at Notmark kirke engang skulle have været bygget Men det blev ikke til noget på grund af spøgeri på stedet.

Junkergården har sandsynligvis hørt til borgen. Gårdens alder kan føres langt tilbage i tiden. Den ejedes i en lang årrække af slægten Danielsen. Så langt tilbage som år 1624 nævnes en mand af slægten i tiendefortegnelsen til Notmark kirke. Den har endnu efterkommere på Als. I året 1887 blev gården købt af Jørgen Nissen Terp fra Hinderup ved Hellevad, og den ejes nu af Peter Petersen. Som før nævnt bygger fortællingerne om “ Krogholm “ på overleveringer, men de fund som er gjort af murstenabrokker og gamle veje, har ligesom bekræftet det gamle sagn.

Tegning af: Jens Raben

“Junkergården i Notmark”.

Boel 2. Artikel 2 af Notmark ejerlav. Denne gård blev førhen kaldet “Junkergården” og dette navn har den antagelig fået i tilknytning til sagnet om junkergården “Kropholm”.

“Kropholm”

Lidt nordvest for Hans Eriksens gård i Almsted ligger en banke over imod Notmark by, som kaldes Kropholm pold. Her skal efter folkemunde have ligget en borg eller junkergård, ved navn Kropholm. Johaanes vom Schröder skriver i sin Topographie des Herzogt. Schlesw. “1837 . L. S. 501: Kropholm, en tidligere herregård på øen Als, i nærheden af kirkebyen Notmark, denne gård, som en ridder, ved navn Krop, har bygget og som var omgivet af Grave, skal have stået på den del af marken, som nu tilhører degnen. Man finder der endnu store sten i jorden.

Jens Raben skriver: “Fra Als og Sundeved” hefte 11 i fortsættelse:

Gårdtomten ses endnu. En lav omtrent firekantet banke er omgivet af en fugtig gravsænkning. Lidt øst for Kropholm, på gårdejer Hans Eriksens mark, kaldes et stykke “e vaj” (vadestedet).

Her gravede Hans Eriksen i efteråret 1934 sten op, og det viste sig, at det var en 3 - 3 ½ mtr. bred stenbro, som i en længde af ca. 25 meter i nord-sydlig retning har ført over lavningen. Den bestod i bunden af ret store sten, ovenpå jævnet med mindre sten. I de øverste lag fandtes en mængde hestesko af ret gammel form. Det tyder på, at stenbroen eller vadestedet har været stærkt befærdet af heste. Det må antages, at denne vej i sin tid har ført over til det nærliggende Kropholm. Hans Eriksen har foræret fundet til Museet på Sønderborg Slot.

I ældre tider førte en fodsti fra Almsted over Kropholm til Rødkilde ved Notmarkskov. Den er aldrig blevet meget brugt, vel også af den grund, at det spøjte på Kropholm. Folk som gik ad fodstien om aftenen, fortalte, at de ofte havde mødt et hovedløst føl på “e pold o Kropholm, og det kunde undertiden være ret nærgående. Det var ikke morsomt at træffe føllet og derfor blev vejen kun lidt benyttet.